

باسمه تعالی

اقامه نماز از نخستین وظایف تمکن یافتگان از مومنان بر روی زمین است. نماد عملی حاکمیت دینی، به پاداشتن نماز و ایتاء زکات و ترویج معروفها و پرهیز و جلوگیری از زشتیها و پلیدیهاست. دولت در نظام دینی همان نمایندگان و برجستگان آحاد امت اسلامی است که در جهت آبادی دنیا و آخرت مردم عهدهدار مسئولیت می شود. پس از تشکیل ستاد اقامه نماز با ارشاد و راهنمایی مقام معظم رهبری، از سوی دولت جمهوری اسلامی در سال ۷۶ آئین نامه ترویج و توسعه فرهنگ اقامه نماز تصویب و برای اجرا به کلیه دستگاههای اجرایی کشور ابلاغ گردید.

با توجه به اجرای چندین ساله آئین نامه مذکور، بنا به پیشنهاد شماره ۱/۰۱/۵۲۴۴ مورخ ۹۳/۲/۲۹ ستاد اقامه نماز، هیأت محترم وزیران به استناد اصل یکصد و سی هشتم قانون اساسی، در جلسه مورخ ۹۳/۶/۱۶ تصویب نامه های قبلی را مورد اصلاح قرار داد، اصلاحیه موصوف طی بخشنامه شماره ۶۹۴۴۳ / ت ۴۳۸۳۵ هـ مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۰ به دستگاههای اجرایی کشور ابلاغ شده است.

آئین نامه ترویج و توسعه فرهنگ اقامه نماز مصوب هیأت محترم وزیران

شهریورماه - ۱۳۹۳

ستاد اقامه نماز کشور

باسمه تعالی

"آئین نامه ترویج و توسعه فرهنگ نماز مصوب هیأت وزیران"

آئین نامه ترویج و توسعه فرهنگ نماز، موضوع تصویب نامه شماره ۵۱۸۶۷ / ت ۱۷۳۲۳ هـ مورخ ۱۳۷۶/۱/۳۰ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر می باشد؛

ماده ۱ - کلیه وزارتخانه‌ها، دستگاه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی، نهادهای عمومی و انقلاب اسلامی، شهرداریها، بانکها، مراکز آموزشی و پژوهشی و سازمانها و مؤسساتی که شمول مقررات عمومی در مورد آنها مستلزم ذکر نام است مشمول این آئین نامه می باشند.

ماده ۲ - به منظور سیاستگذاری، نظارت، تقویت و انسجام بخشی ستادهای اقامه نماز و ترویج فرهنگ این فریضه مهم در دانشگاههای کشور، ستاد عالی اقامه نماز در دانشگاهها با حضور افراد زیر تشکیل می گردد؛

۱ - وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

۲ - وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۳ - رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دانشگاهها

۴ - رئیس ستاد مرکزی اقامه نماز کشور

۵ - رئیس دانشگاه آزاد اسلامی

۶ - رئیس جهاد دانشگاهی

۷ - دبیر ستاد عالی اقامه نماز دانشگاهها

تبصره ۱ - وزرا و یا بالاترین مقام اجرایی دستگاههای مشمول این آئین نامه متصدی اقامه نماز در دستگاه تحت نظر خود می باشند.

تبصره ۲ - وزرا و یا بالاترین مقام اجرایی دستگاههای مشمول این آئین نامه می توانند یک نفر واجد شرایط (ترجیحاً یکی از معاونان خود) را به عنوان مسئول پیگیری این آئین نامه در سطح وزارتخانه یا دستگاه تحت نظر خود تعیین نمایند و یا ستادی برای رسیدگی به امور مساجد و نمازخانههای واحدها و ادارات تابعه تشکیل دهند.

ماده ۳ - با توجه به نظر مقام معظم رهبری، در کلیه دستگاههای مشمول این آئین نامه و واحدهای تابعه آنها در سراسر کشور، به منظور ادای فریضه نماز، حداکثر مدت (۲۰) دقیقه زمان در وقت فضیلت و ترجیحاً بلافاصله پس از اذان در نظر گرفته شود تا امکان شرکت کلیه مدیران و کارکنان دستگاههای مزبور در مراسم نماز جماعت فراهم شود.

تبصره - در صورتی که به تشخیص وزیر و یا بالاترین مقام مسئول دستگاه به لحاظ حساسیت شغلی، شرکت همه کارکنان به صورت یکجا در نماز جماعت میسر نباشد، کارکنان با در نظر گرفتن مقتضیات محل کار، نماز خود را اقامه خواهند نمود.

ماده ۴ - در کلیه دستگاههای مشمول این آئین نامه برای ایجاد امکان برگزاری نماز در وقت فضیلت آن، اقدامات زیر صورت گیرد:

الف - برنامه کلیه جلسات و اجتماعات و همچنین سایر برنامه‌ها حتی الامکان به گونه‌ای تنظیم شود که با وقت نماز تلاقی نداشته باشد و در هر حال با فرا رسیدن وقت نماز، نماز اقامه شود.

ب - محل مناسب و آراسته‌ای که گنجایش آن متناسب با تعداد کارکنان و مراجعه کنندگان باشد به عنوان نمازخانه پیش‌بینی شود.

ماده ۵ - در کلیه دستگاه‌های مشمول این آیین‌نامه به منظور ارتقای دانش و بینش کارکنان و خانواده آنها و مخاطبین دستگاه در مورد نماز و فلسفه و راز و رمز آن، اقدامات لازم از طریق برگزاری جشنواره‌ها، نمایشگاه‌های فرهنگی و هنری، مسابقات کتابخوانی و دوره‌های آموزشی و سایر روش‌های مؤثر به صورت فراگیر به عمل آید.

ماده ۶ - وزارت آموزش و پرورش موظف است به منظور گسترش فرهنگ اقامه نماز، علاوه بر موارد فوق‌الذکر، اقدامات زیر به عمل آورد:

الف - بخشی از مطالب جزوه‌های آموزشی مراکز پیش‌دستانی به نماز اختصاص داده شود و خردسالان به صورت تشریحی و تصویری با نماز آشنا شوند.

ب - بخشی از مطالب کتب دروس دینی، معارف و بینش اسلامی دبستانها، مدارس راهنمایی، دبیرستانها، نهضت سوادآموزی، مراکز پیش‌دانشگاهی و مراکز تربیت معلم، متناسب با هر یک از گروه‌های سنی به نماز اختصاص داده شود و کودکان، نوجوانان، جوانان و بزرگسالان با مفاهیم نماز آشنا شوند.

پ - کلیه معلمان، دبیران و اساتید مراکز آموزشی به روشهای مناسب با فلسفه نماز آشنا شده و شیوه‌های اثرگذاری بر دانش‌آموزان و دانشجویان را بیاموزند.

ت - کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در برنامه‌ها و تولیدات آموزشی و تفریحی خود (اعم از کتب، جزوه‌ها، فیلمها و غیره) موضوع نماز را به طور جدی مطرح نموده و برای آن جایگاهی خاص قائل شوند.

ث - در کلیه مراکز آموزشی و پرورشی، محلی برای برگزاری نماز تعیین شود و فضای عمومی این مراکز همواره مشوق دانش‌آموزان و دانشجویان برای اقامه نماز و زنده نمودن فرهنگ نماز باشد.

ج - در طرح‌های ساختمانهای جدید مراکز آموزشی و پرورشی، محل نمازخانه به صورت شاخص مورد نظر قرار گیرد.

چ - در اردوها، برنامه‌ها و جشنواره‌های آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی با فرارسیدن وقت نماز، نماز اقامه شود.

ح - برنامه ساعات درسی مراکز آموزشی به گونه‌ای تنظیم شود که با فرارسیدن وقت نماز، نماز اقامه شود.

خ - انجمن اولیاء و مربیان در جلسات و برنامه‌های خود، والدین را نسبت به امر نماز فرزندان توجیه و تشویق نموده و نسبت به تشویق والدین برای ساخت نمازخانه در مدارس اقدام نماید.

د - سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور بودجه لازم را برای احداث نمازخانه در مراکز آموزشی فاقد نمازخانه پیش‌بینی نماید، به نحوی که سالیانه تا ۱۰ درصد در این مراکز نمازخانه مناسب احداث گردد.

ذ - بین مدارس و مساجد همجوار آنها ارتباط برقرار شود و دانش‌آموزان برای شرکت در مراسم نماز جماعت و جمعه ترغیب شوند.

ر - در کتابخانه‌ها، جایگاه ویژه‌ای برای کتب مربوط به نماز اختصاص یافته و نسبت به جمع‌آوری آثار منتشر شده در خصوص نماز اقدام شود تا در اختیار علاقمندان قرار گیرد.

ماده ۷ - وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند به منظور گسترش فرهنگ اقامه نماز اقدامات زیر را به عمل آورند:

الف - بخشی از مطالب کتب و جزوات آموزش معارف اسلامی به ذکر فلسفه و راز و رمزهای نماز اختصاص یابد.

ب - ساعات درسی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به گونه‌ای تنظیم شود که با فرارسیدن وقت نماز، نماز اقامه شود.

پ - بخشی از فعالیتهای پژوهشی و تألیف پایان نامه‌های دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در رشته‌های ذیربط به پژوهش پیرامون نماز اختصاص یابد.

ت - در کلیه مراکز آموزشی، درمانی و بهداشتی و سایر واحدهای تابعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، محل مناسب و پاکیزه‌ای با گنجایش کافی برای برگزاری نماز اختصاص یافته و برای اقامه نماز توسط بیماران نیز تسهیلات لازم فراهم شود.

ث - سازمان بهزیستی کشور موظف است مدیران و مربیان مهدهای کودک را به روش‌های مناسب با فلسفه، آثار و احکام نماز آشنا نموده و بخشی از جزوه‌های آموزشی مهدهای کودک را به نماز اختصاص داده و به صورت تشریحی و تصویری خردسالان را با نماز آشنا سازند.

ماده ۸ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تبلیغات اسلامی موظفند، به منظور گسترش فرهنگ اقامه نماز، اقدامات زیر را به عمل آورند:

الف - آن دسته از فیلمها، نمایشها و فعالیتهای هنری اعم از شعر، نقاشی، سرود، مقاله و قصه که به تعمیق و گسترش فرهنگ نماز پرداخته و بیانگر فلسفه نماز می‌باشند، مورد حمایت قرار گرفته و تسهیلات لازم در اختیار تولیدکنندگان آنها قرار گیرد و بهترین آثار مورد تشویق واقع شوند.

ب - صاحبان مطبوعات و مجلات، شعرا، نویسندگان و ناشران ترغیب شوند که فرهنگ نماز را در آثار و نشریات خود مورد توجه قرار داده و به نشر و تعمیق آن در جامعه بپردازند.

پ - کلیه کتابخانه‌های عمومی، آثار وزین منتشر شده در زمینه نماز را جهت استفاده علاقه‌مندان گردآوری نمایند.

ت - جشنواره‌ها، نمایشگاه‌های فرهنگی و هنری، مسابقات کتابخوانی و پژوهش‌های دوره‌ای با موضوع نماز انجام شود.

ث - سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با انجام مطالعات بین‌المللی در مورد نماز، ابتکارات و خلاقیت‌های موجود در سایر کشورهای مسلمان درباره نماز راجع‌آوری نموده و فرهنگ اقامه نماز را در سطح جهان با تهیه و ارسال کتاب، نوار، فیلم و جزوه‌های متناسب به هر کشور ترویج نماید.

ماده ۹ - سازمان تبلیغات اسلامی موظف است در صورت درخواست دستگاه اجرایی به منظور گسترش فرهنگ اقامه نماز، نسبت به تأمین نیروی انسانی (امام‌جماعت) مورد نیاز برای اقامه نماز جماعت در مساجد و نمازخانه‌های دستگاه‌های اجرایی اقدام کرده و نسبت به ارتقای دانش و مهارت آنان برنامه‌ریزی لازم را به عمل آورد و هزینه‌های مربوط به اجرای این ماده از محل اعتبارات دستگاه‌های اجرایی براساس دستورالعمل یکسان‌سازی پرداخت حق تبلیغ ائمه جماعات سازمان تبلیغات اسلامی پرداخت می‌شود.

تبصره - مفاد این ماده در دانشگاهها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و بیمارستان‌های آموزشی و واحدهای وابسته به آنها توسط دفاتر نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها اجرا خواهد شد.

ماده ۱۰ - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران موظف است به منظور ترویج فرهنگ اقامه نماز، اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف - برنامه‌های مناسب و مستمر جهت آموزش احکام و فلسفه نماز برای گروه‌های مختلف سنی به خصوص کودکان و نوجوانان تهیه و پخش شود و با بیان هنری، فرهنگ اقامه نماز به طور مستقیم و غیر مستقیم ترویج شود.

ب - در فیلم‌ها و مجموعه‌های نمایشی (سریالها)، در جاهایی که اقامه نماز به عنوان جزئی از فرهنگ عمومی جامعه مطرح می‌شود، اقامه نماز توسط شخصیت‌های مثبت فیلم به نمایش درآید.

پ - جلوه‌هایی از نماز نوجوانان به نمایش درآید.

ت - برنامه‌های مناسب و ابتکاری با موضوع نماز تهیه و پخش و نسبت به معرفی نمایش‌ها و فعالیتهای هنری در این خصوص اقدام شود.

ماده ۱۱ - وزارت راه و شهرسازی موظف است به منظور گسترش فرهنگ اقامه نماز، اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف - برنامه حرکت قطارها و حتی‌المقدور پرواز هواپیماها به گونه‌ای تنظیم شود که امکان اقامه نماز برای مسافران فراهم باشد.

ب - در کلیه جاده‌ها، عوارضی و تابلوهای مربوط به مساجد بین راهی شبانه‌روزی به صورت زیبا و مناسب تهیه و نصب شود.

پ - ترتیبی اتخاذ شود تا کلیه اتوبوس‌های بین شهری در هنگام فرا رسیدن اوقات نماز در محلی مناسب برای اقامه نماز مسافران (ترجیحا مساجد بین راهی) توقف نمایند و زمان لازم را برای انجام این فریضه در اختیار مسافران قرار دهند.

ت - در کلیه پروژه‌های مربوط به ساخت راه‌دارخانه و پایانه‌های مسافری، احداث نمازخانه مناسب پیش‌بینی شود.

ث - در پروژه‌های عمرانی شهر و شهرک‌سازی و راه‌سازی، مکان مناسب و متناسب به منظور احداث مسجد و نمازخانه پیش‌بینی شود.

ماده ۱۲ - وزارت نفت طرح احداث نمازخانه در کنار جایگاه‌های سوخت‌رسانی بین‌راهی را تکمیل نموده توسعه بخشد و در خصوص حفظ و نگهداری آن‌ها نظارت نماید.

ماده ۱۳ - وزارت ورزش و جوانان موظف است به منظور گسترش فرهنگ اقامه نماز، اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف - در اردوها و برنامه‌های آموزشی و تمرینات، ورزشکاران با فرهنگ نماز آشنا شوند.

ب - در اردوها، مسابقات و تمرینات داخلی و خارجی، با فرارسیدن وقت نماز، نماز اقامه شود.

پ - در ورزشگاه‌ها جهت اقامه نماز توسط تماشاکنان تسهیلات لازم فراهم شود.

ت - نسبت به شناسایی و حمایت مادی و معنوی از فعالیت‌های انفرادی و گروهی جوانان در زمینه توسعه و ترویج فرهنگ اقامه نماز اقدام شود.

ماده ۱۴ - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور موظف است به منظور گسترش فرهنگ اقامه نماز، اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - در نظام ارزشیابی عملکرد مدیران، میزان اهتمام آنان به نماز را مدنظر قرار دهد.

ب - در دوره های آموزش ضمن خدمت کارکنان دولت، مباحث مربوط به فلسفه و رموز نماز ارائه شود.

ماده ۱۵ - وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظفند به منظور گسترش فرهنگ اقامه نماز، تدابیر لازم را برای تحقق موارد زیر اتخاذ نمایند:

الف - در کلیه کارخانه ها، مؤسسات، شرکتها و واحدهای تابعه وزارتخانه های فوق الذکر، محل مناسب و پاکیزه برای اقامه نماز با گنجایش کافی متناسب با تعداد کارگران و کارکنان هر واحد، تعیین و تجهیز شود.

ب - برنامه ساعات کار کارگران به گونه ای تنظیم شود که با وقت نماز تداخل نداشته باشد و در صورتی که تداخل اجتناب ناپذیر باشد، کارگران به صورت نوبتی در مراسم اقامه نماز شرکت نمایند.

پ - در کلیه کارخانه ها، مؤسسات، شرکتها و واحدهای تابعه وزارتخانه های فوق الذکر برنامه های مناسب جهت ارائه آموزش نماز و فلسفه آن به کارکنان و کارگران و خانواده های آنها اجرا شده و ضوابط و اقدامات تشویقی لازم به منظور ترویج فرهنگ اقامه نماز پیش بینی شود.

ت - تمهیدات و اقدامات لازم را برای ترغیب و تشویق بازارها و صنوف جهت برگزاری نماز جماعت در اول وقت به عمل آورند.

ماده ۱۶ - سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف است اقدامات ذیل را به عمل آورد؛

الف - تدابیر لازم جهت پیش بینی محل مناسب و پاکیزه با امکانات لازم برای برگزاری نماز و نظافت و نگهداری آنها، در مهمانخانه ها (هتلها)، مهمانسراها

و مهمانپذیرها، مراکز ایرانگردی و جهانگردی و به ویژه خوراک سراهای (رستورانهای) مستقر در جاده ها، اتخاذ می شود.

ب - در طرح های جدید ساختمانی، مهمانخانه ها (هتلها)، مهمانسراها، مهمانپذیرها، مراکز ایرانگردی و جهانگردی، نمایشگاه ها و مراکز فرهنگی، هنری و گنجینه ها (موزه ها) فضای لازم برای مسجد یا نمازخانه به صورت شاخص پیش بینی شود.

ماده ۱۷ - معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور موظف است نسبت به پیش بینی بودجه ی مورد نیاز برنامه های ترویج و توسعه فرهنگ اقامه ی نماز دستگاه های اجرایی در موافقت نامه های متبادله با آنها اقدام نماید.

ماده ۱۸ - سازمان اوقاف و امور خیریه موظف است در حدود مقررات خود تسهیلات لازم را برای توسعه و تعمیق فرهنگ نماز و احداث، تجهیز و تعمیر مساجد و نمازخانه های بین راهی فراهم آورد و از طریق برگزاری مسابقات و کلاس های مربوط، تشویق و تبلیغ لازم را اعمال نماید.

ماده ۱۹ - وزارت کشور موظف است تسهیلات و زمینه های مناسب برای ترویج و توسعه فرهنگ اقامه نماز در سطح استان ها را فراهم کرده و حمایت های مادی و معنوی لازم را از تشکلهای مردم نهاد که با موضوع اقامه نماز فعالیت می کنند (یاوران نماز) به عمل آورد.

ماده ۲۰ - بالاترین مقام مسئول دستگاه های موضوع ماده (۱)، موظفند همه ساله گزارش عملکرد سالیانه دستگاه مربوط را جهت نظارت و ارزیابی از طریق ستاد اقامه نماز به هیات وزیران ارائه کنند.